

EIROPAS SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU HARTA

(2010/C 83/02)

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija svinīgi izsludina Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, kuras teksts ir šāds:

EIROPAS SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU HARTA

Preambula

Eiropas tautas, veidojot arvien ciešāku savstarpēju sadarbību, ir nolēmušas veidot mierpilnu nākotni, kuras pamatā ir kopējas vērtības.

Apzinoties savu garīgo un tikumisko mantojumu, Savienība balstās uz nedalāmām, universālām vērtībām – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti; tās pamatā ir demokrātijas un tiesiskuma principi. Vislielāko uzmanību Savienība pievērš indivīdam, iedibinot Savienības pilsonību un izveidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

Savienība veicina šo kopējo vērtību saglabāšanu un attīstību, vienlaikus respektējot Eiropas tautu kultūru un tradīciju dažādību, kā arī dalībvalstu nacionālo identitāti un to valsts iestāžu organizāciju valsts, reģionālā un vietējā līmenī; tā tiecas veicināt līdzsvarotu un stabilu attīstību un nodrošina personu brīvu pārvietošanos, preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti un brīvību veikt uzņēmējdarbību.

Šajā nolūkā, ņemot vērā pārmaiņas sabiedrībā, sociālo attīstību, kā arī zinātniskos un tehnoloģiskos sasniegumus, ir nepieciešams stiprināt pamattiesību aizsardzību, šo tiesību nozīmīgumu īpaši uzsverot Hartā.

Šajā Hartā, ievērojot Savienības kompetences un uzdevumus, kā arī subsidiaritātes principu, no jauna ir apstiprinātas tiesības, kuru pamatā ir dalībvalstu konstitucionālās tradīcijas un starptautiskās saistības, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, Savienības un Eiropas Padomes pieņemtās Sociālās hartas, kā arī Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra. Šajā sakarā Savienības un dalībvalstu tiesas interpretē Hartu, ievērojot paskaidrojumus, kas sagatavoti pēc šo Hartu izstrādājušā Konventa prezidija ierosinājuma un kurus ir papildinājis Eiropas Konventa prezidijs.

Šo tiesību īstenošana ir saistīta ar atbildību un pienākumiem pret citām personām, visu sabiedrību un nākamajām paaudzēm.

Tāpēc Savienība atzīst turpmāk tekstā izklāstītās tiesības, brīvības un principus.

I SADAĻA

CIENĀ

1. pants

Cilvēka cieņa

Cilvēka cieņa ir neaizskarama. Tā ir jārespektē un jāaizsargā.

2. pants

Tiesības uz dzīvību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz dzīvību.
2. Nevienam nedrīkst piespriest nāvessodu vai to izpildīt.

3. pants

Tiesības uz personas neaizskaramību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz fiziskās un garīgās neaizskaramības ievērošanu.
2. Medicīnas un bioloģijas jomā jo īpaši jāievēro:
 - a) attiecīgās personas apzināta un brīva piekrišana saskaņā ar tiesību aktos noteiktām procedūrām;
 - b) eigēniskās prakses aizliegums, jo īpaši, ja tās mērķis ir cilvēku selekcija;
 - c) aizliegums izmantot cilvēka ķermeni un tā daļas kā peļņas avotu;
 - d) cilvēku reproduktīvās klonēšanas aizliegums.

4. pants

Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums

Nevienam nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem.

5. pants

Verdzības un piespiedu darba aizliegums

1. Nevienam nedrīkst turēt verdzībā vai kalpībā.
2. Nevienam nedrīkst likt veikt piespiedu darbu.
3. Cilvēku tirdzniecība ir aizliegta.

II SADAĻA

BRĪVĪBAS

6. pants

Tiesības uz brīvību un drošību

Ikvienam ir tiesības uz personas brīvību un drošību.

7. pants

Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība

Ikvienai personai ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību.

8. pants

Personas datu aizsardzība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību.
2. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts tiesību aktos. Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti, un tiesības ieviest labojumus šajos datos.
3. Atbilstību šiem noteikumiem kontrolē neatkarīga iestāde.

9. pants

Tiesības stāties laulībā un tiesības izveidot ģimeni

Tiesības stāties laulībā un tiesības veidot ģimeni tiek garantētas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas nosaka šo tiesību izmantošanu.

10. pants

Domu, pārliecības un ticības brīvība

1. Ikvienam ir tiesības uz domu, pārliecības un ticības brīvību. Šīs tiesības ietver brīvību mainīt ticību vai pārliecību un brīvību individuāli vai kolektīvi un publiski vai privāti paust ticību vai pārliecību lūgšanās, mācībās, ieražās un ceremonijās.
2. Uz pārliecību balstītas atteikšanās tiesības atzīst saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas nosaka šo tiesību izmantošanu.

11. pants

Vārda un informācijas brīvība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām.
2. Tiek ievērota plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms.

12. pants

Pulcēšanās un biedrošanās brīvība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz mierīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvību visos līmeņos, jo īpaši politiskajā, arodbiedrību un pilsoniskajā jomā, kas nozīmē tiesības ikvienam veidot arodbiedrības un stāties tajās savu interešu aizstāvībai.
2. Politiskas partijas Savienības līmenī veicina Savienības pilsoņu politiskās gribas izteikšanu.

13. pants

Humanitāro un eksakto zinātņu brīvība

Pētījumi humanitārajās un eksaktajās zinātnēs ir brīvi. Tiek respektēta akadēmiskā brīvība.

14. pants

Tiesības uz izglītību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz izglītību, kā arī uz pieeju arodmācībām un tālākizglītībai.
2. Šīs tiesības ietver iespēju saņemt bezmaksas obligāto izglītību.
3. Brīvība dibināt mācību iestādes, ievērojot demokrātiskus principus, kā arī vecāku tiesības nodrošināt savu bērnu audzināšanu un izglītību saskaņā ar savu reliģisko, filozofisko un pedagoģisko pārliecību tiek ievērotas saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kas nosaka šādas brīvības un tiesību izmantošanu.

15. pants

Brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt

1. Ikvienai personai ir tiesības strādāt un iesaistīties brīvi izraudzītā vai akceptētā profesijā.
2. Katrs Savienības pilsonis var brīvi meklēt darbu, strādāt, izmantot tiesības veikt uzņēmējdarbību un sniegt dažādus pakalpojumus jebkurā dalībvalstī.
3. Trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir atļauja strādāt dalībvalstu teritorijā, ir tiesības uz tādiem pašiem darba apstākļiem, kādi ir Savienības pilsoņiem.

16. pants

Darījumdarbības brīvība

Darījumdarbības brīvību atzīst saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi.

17. pants

Tiesības uz īpašumu

1. Ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu savas nāves gadījumam. Nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti tiesību aktos, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var noteikt ar tiesību aktiem, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.

2. Intelektuālais īpašums tiek aizsargāts.

18. pants

Patvēruma tiesības

Patvēruma tiesības garantē, ievērojot noteikumus, kas ietverti 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu un 1967. gada 31. janvāra Protokolā par bēgļu statusu, kā arī saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgumi").

19. pants

Aizsardzība pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā

1. Kolektīva izraidīšana ir aizliegta.

2. Nevienu nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.

III SADAĻA

VIENLĪDZĪBA

20. pants

Vienlīdzība likuma priekšā

Visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā.

21. pants

Diskriminācijas aizliegums

1. Aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.
2. Ievērojot Līgumu piemērošanas jomu un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

22. pants

Kultūru, reliģiju un valodu daudzveidība

Savienība respektē kultūru, reliģiju un valodu daudzveidību.

23. pants

Vīriešu un sieviešu līdztiesība

Vīriešu un sieviešu līdztiesība ir jānodrošina visās jomās, tostarp nodarbinātības, darba un atalgojuma jomā.

Līdztiesības princips neliedz saglabāt vai noteikt pasākumus, kuri paredz īpašas priekšrocības nepietiekami pārstāvētam dzimumam.

24. pants

Bērnu tiesības

1. Bērniem ir tiesības uz viņu labklājībai nepieciešamo aizsardzību un gādību. Viņi drīkst brīvi paust savu viedokli. Šis viedoklis atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam jāņem vērā jautājumos, kas skar bērnu intereses.
2. Visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses.
3. Katram bērnam ir tiesības regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešus sakarus ar abiem vecākiem, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā viņa interesēm.

25. pants

Vecāka gadagājuma cilvēku tiesības

Savienība atzīst un ievēro vecāka gadagājuma cilvēku tiesības dzīvot cienīgu un neatkarīgu dzīvi un piedalīties sabiedriskajā un kultūras dzīvē.

*26. pants***Invalīdu integrācija**

Savienība atzīst un ievēro invalīdu tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.

IV SADAĻA**SOLIDARITĀTE***27. pants***Darba ņēmēju tiesības uz informāciju un konsultācijām uzņēmumā**

Darba ņēmējiem vai to pārstāvjiem attiecīgajos līmeņos ir jābūt garantētai laikus sniegtai informācijai un konsultācijām gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti Savienības tiesību aktos, kā arī valstu tiesību aktos un praksē.

*28. pants***Tiesības uz kolektīvām sarunām un rīcību**

Darba ņēmējiem un darba devējiem vai attiecīgām to organizācijām saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi ir tiesības iesaistīties sarunās un slēgt koplīgumus attiecīgajos līmeņos, kā arī interešu konflikta gadījumā kolektīvi rīkoties, tostarp streikot, lai aizstāvētu savas intereses.

*29. pants***Tiesības izmantot darbā iekārtošanas pakalpojumus**

Ikvienai personai ir tiesības izmantot bezmaksas darbā iekārtošanas pakalpojumus.

*30. pants***Aizstāvība nepamatotas atlaišanas gadījumā**

Ikvienam darba ņēmējam nepamatotas atlaišanas gadījumā ir tiesības uz aizstāvību, ievērojot Savienības tiesību aktus, kā arī valstu tiesību aktus un praksi.

*31. pants***Godīgi un taisnīgi darba apstākļi**

1. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem.

2. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz maksimālā darba laika ierobežošanu, uz atpūtas laiku ik dienu un ik nedēļu, kā arī uz vienu ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu.

32. pants

Bērnu darba aizliegšana un strādājošu jauniešu aizsardzība

Bērnu nodarbināšana ir aizliegta. Minimālais darbā pieņemšanas vecums nedrīkst būt mazāks par to vecumu, kādā beidzas obligātās izglītības apguve, neskarot noteikumus, kas ir labvēlīgāki jauniešiem, un neskarot atsevišķus izņēmumus.

Darbā pieņemtiem jauniešiem jābūt viņu vecumam piemērotiem darba apstākļiem, viņiem ir jābūt aizsargātiem pret ekonomisku ekspluatāciju vai jebkuru darbu, kas var kaitēt viņu drošībai, veselībai, fiziskajai, garīgajai, tikumiskajai vai sociālajai attīstībai vai var kavēt izglītības apguvi.

33. pants

Ģimenes dzīve un darbs

1. Ģimenei tiek nodrošināta juridiska, ekonomiska un sociāla aizsardzība.
2. Lai būtu iespējams apvienot ģimenes dzīvi un darbu, ikvienam ir tiesības uz aizsardzību pret atlaišanu no darba saistībā ar maternitāti, kā arī tiesības uz apmaksātu maternitātes atvaļinājumu un uz bērna kopšanas atvaļinājumu pēc bērna piedzimšanas vai bērna adoptēšanas.

34. pants

Sociālais nodrošinājums un sociālā palīdzība

1. Savienība atzīst un ievēro tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un sociāliem pakalpojumiem, kuri saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi nodrošina aizsardzību tādos gadījumos kā maternitāte, slimība, nelaimes gadījums darba vietā, atrašanās apgādībā vai vecums, kā arī darba zaudējums.
2. Ikvienai personai, kura likumīgi dzīvo un pārvietojas Eiropas Savienības teritorijā, ir tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un uz sociālajiem atvieglojumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī valstu tiesību aktiem un praksi.
3. Apkarojot sociālo atstumtību un nabadzību, Savienība atzīst un ievēro tiesības uz sociālo palīdzību un palīdzību mājokļu jomā, lai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī valstu tiesību aktiem un praksi nodrošinātu pienācīgu dzīvi tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu.

35. pants

Veselības aizsardzība

Ikvienai personai ir tiesības uz profilaktisko veselības aprūpi un ārstniecību saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti valstu tiesību aktos un praksē. Nosakot un īstenojot visu Savienības politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis.

36. pants

Pieeja pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

Savienība saskaņā ar Līgumiem atzīst un ievēro valstu tiesību aktos un praksē noteikto pieeju pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, lai veicinātu Savienības sociālo un teritoriālo kohēziju.

37. pants

Vides aizsardzība

Augstam vides aizsardzības līmenim un vides kvalitātei jābūt integrētai Savienības politikā un jābūt nodrošinātai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principu.

38. pants

Patērētāju tiesību aizsardzība

Savienības politika nodrošina augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni.

V SADAĻA

PILSONU TIESĪBAS

39. pants

Tiesības balsot un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās

1. Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības balsot un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem.
2. Eiropas Parlamenta locekļus ievēlē vispārējās tiešās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā.

40. pants

Tiesības balsot un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās

Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības balsot un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem.

41. pants

Tiesības uz labu pārvaldību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās.

2. Šīs tiesības ietver:

- a) ikvienas personas tiesības tikt uzklausi, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt;
- b) ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus;
- c) pārvaldes pienākumu pamatot savus lēmumus.

3. Ikvienai personai ir tiesības panākt, lai Savienība atlīdzinātu zaudējumus, kurus ir radījušas tās iestādes vai darbinieki savu dienesta pienākumu izpildē, saskaņā ar dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgiem vispārējiem tiesību principiem.

4. Ikvienu personu drīkst rakstīt Savienības iestādēm, izmantojot kādu no Līgumu valodām, un atbildei ir jābūt tajā pašā valodā.

42. pants

Tiesības piekļūt dokumentiem

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības piekļūt Savienības iestāžu un struktūru dokumentiem neatkarīgi no to veida.

43. pants

Eiropas ombuds

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības vērsties pie Eiropas ombuda ar sūdzībām par Savienības iestāžu vai struktūru pieļautām administratīvām kļūmēm, izņemot kļūmes, ko, pildot tiesu iestādes pienākumus, pieļāvusi Eiropas Savienības Tiesa.

44. pants

Tiesības iesniegt lūgumrakstu

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentam.

45. pants

Pārvietošanās un uzturēšanās brīvība

1. Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un apmesties uz dzīvi dalībvalstu teritorijā.

2. Pārvietošanās un uzturēšanās brīvību saskaņā ar Līgumiem var piešķirt trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi dzīvo kādā dalībvalsts teritorijā.

46. pants

Diplomātiskā un konsulārā aizsardzība

Ikvienam Savienības pilsonim trešās valsts teritorijā, kurā nav pārstāvniecības tai dalībvalstij, kuras pilsonis viņš ir, ir tiesības uz jebkuras dalībvalsts diplomātisko un konsulāro iestāžu aizsardzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs valsts pilsoņiem.

VI SADAĻA

TIESISKUMS

47. pants

Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu

Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. Ikvienai personai ir iespējas saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību.

Juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu.

48. pants

Nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību

1. Ikvienu apsūdzēto uzskata par nevainīgu, kamēr vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu.
2. Ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.

49. pants

Noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi

1. Nevienu nevar atzīt par vainīgu nodarījumā, kas ir darbība vai bezdarbība un ko tā izdarīšanas brīdī saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām vai starptautiskajām tiesībām neuzskata par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nevar piemērot bargāku sodu par to, kas bijis spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī. Ja pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas tiesību aktos ir paredzēts vieglāks sods, piemēro šo sodu.

2. Šis pants neliedz tiesāt un sodīt jebkuru personu par jebkuru darbību vai bezdarbību, kura tās izdarīšanas brīdī tikusi uzskatīta par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar valstu kopienas atzītiem vispārējiem principiem.

3. Sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu.

50. pants

Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu

Nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu.

VII SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ HARTAS INTERPRETĒŠANU UN PIEMĒROŠANU

51. pants

Piemērošanas joma

1. Šīs Hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, un uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Tādēļ tās ievēro tiesības un principus, kā arī veicina to piemērošanu saskaņā ar savām atbilstīgajām pilnvarām un ievērojot Savienības kompetenci, kas tai piešķirta Līgumos.

2. Ar šo Hartu netiek paplašināta Savienības tiesību piemērošanas joma, paplašinot Savienības kompetences, un Savienībai netiek noteiktas nekādas jaunas kompetences vai uzdevumi, nedz grozītas kompetences un uzdevumi, kā tās noteiktas Līgumos.

52. pants

Tiesību un principu piemērošana un interpretēšana

1. Visiem šajā Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Ievērojot proporcionalitātes principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

2. Šajā Hartā atzītās tiesības, kuras ir paredzētas Līgumos, izmanto saskaņā ar noteiktajiem nosacījumiem un ierobežojumiem.

3. Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.

4. Ciktāl šajā Hartā ir atzītas pamattiesības, kuru pamatā ir dalībvalstu kopējas konstitucionālās tradīcijas, šīs tiesības interpretē saskaņā ar minētajām tradīcijām.

5. Šīs Hartas noteikumus, kas ietver principus, var ieviest ar likumdevējas varas un izpildvaras aktiem, kurus pieņem Savienības iestādes un struktūras, un ar dalībvalstu aktiem, kad tās, izmantojot attiecīgās pilnvaras, īsteno Savienības tiesību aktus. Hartas noteikumi ir piemērojami tiesā tikai šādu aktu interpretācijā un pieņemot lēmumu par to likumību.

6. Pilnībā ņem vērā valstu tiesību aktus un praksi, kā noteikts šajā Hartā.

7. Savienības un dalībvalstu tiesas pienācīgi ievēro skaidrojumus, kas izstrādāti, lai sniegtu norādes šīs Hartas interpretācijai.

53. pants

Aizsardzības līmenis

Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās, kā arī starptautiskās konvencijās, kurām pievienojusies Savienība vai visas dalībvalstis, tostarp Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un dalībvalstu konstitūcijās.

54. pants

Tiesību ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums

Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tiesības iesaistīties kādā darbībā vai veikt kādu darbību, kas vērsta uz kādu šajā Hartā atzītu tiesību un brīvību iznīcināšanu vai to ierobežošanu lielākā mērā, nekā tas paredzēts Hartā.

o

o o

Šis ir pielāgots 2000. gada 7. decembrī pasludinātās Hartas teksts un tas aizstās minēto Hartu no Lisabonas Līguma spēkā stāšanās dienas.
